

สรุปข่าวรัฐสภา

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

การประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 25 ปีที่ 4 ครั้งที่ 24 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เป็นพิเศษ

วันศุกร์ที่ 2 กันยายน 2565 เวลา 09.30 นาฬิกา ณ ห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชั้น 2 อาคารรัฐสภา นายชวน หลีกภัย ประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นประธานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 25 ปีที่ 4 ครั้งที่ 24 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เป็นพิเศษ โดยมี นายสุชาติ ตันเจริญ รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง และนายศุภชัย โพธิ์สุ รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง ผลัดเปลี่ยนทำหน้าที่ประธานการประชุม เมื่อสมาชิกครบองค์ประชุมแล้ว ประธานฯ ดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระ ดังนี้

- (1) กระทุ้งถาม (ไม่มี)
- (2) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม (ไม่มี)
- (3) รับรองรายงานการประชุม (ไม่มี)
- (4) เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว

4.1 รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง ปัญหาการบังคับใช้และแนวทางแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 ซึ่งคณะกรรมการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน พิจารณาเสร็จแล้ว

นายณัฐชา บุญไชยอินสวัสดิ์ ประธานคณะกรรมการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน นายองอาจ คล้ามไพบูลย์ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ นายอภิเดช แดงเดช ที่ปรึกษาคณะกรรมการ นายอริย์ธัช ยอดไชยเกียรติ กรรมการ และนายพร้อมสิน บุญจันทร์ อนุกรรมการพิจารณาศึกษาปัญหากฎหมายและระเบียบการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น นำเสนอรายงานต่อที่ประชุมว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทย ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เทศบาลเมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร (กทม.) จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของแต่ละประเภทและได้กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภทเป็นนิติบุคคล มีงบประมาณรายได้ของตนเอง โดยประชาชนเป็นผู้เลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเข้ามาบริหารงานในท้องถิ่นและใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งเลือกสมาชิกสภาท้องถิ่นเข้ามาเป็นผู้กำกับดูแลการใช้งบประมาณของท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของประชาชน การเลือกตั้งท้องถิ่นจึงเป็นการแสดงออกถึงความต้องการและความสนใจของชุมชนของตนผ่านการลงคะแนนเสียง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจึงมีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจในท้องถิ่น มีอิทธิพลต่อนโยบายท้องถิ่น ทั้งยังได้รับผลประโยชน์โดยตรงจากการตัดสินใจทางการเมืองนั้นด้วย แต่ทั้งนี้ ความสำเร็จและประสิทธิภาพของการเลือกตั้งท้องถิ่นขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย อาทิ กฎหมายเลือกตั้งที่มีประสิทธิภาพ การเคารพกฎหมายงบประมาณที่เพียงพอ และกระบวนการเลือกตั้งที่ยุติธรรม รวมถึงประชาชนจะต้องมีข้อมูลความรู้และ

มีส่วนร่วมด้วย ทั้งนี้ จากการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2563 ซึ่งเป็นการเลือกตั้งท้องถิ่นครั้งแรกตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 พบปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในทางปฏิบัติและการตีความกฎหมายหลายประการ ซึ่งนับว่าเป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จและประสิทธิภาพของการเลือกตั้งท้องถิ่น ด้วยเหตุดังกล่าว คณะกรรมาธิการจึงได้มีมติตั้งคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาปัญหากฎหมายและระเบียบการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อพิจารณาศึกษาปัญหาการบังคับใช้และแนวทางแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 และระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยมีวัตถุประสงค์ในการพิจารณาศึกษาเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพ มีการตีความกฎหมายที่ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง มีการตรวจสอบถ่วงดุลการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการจัดการเลือกตั้ง และเพิ่มการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน โดยมีผลการพิจารณาศึกษาโดยสรุป ดังนี้

1. การพิจารณาคัดเลือกเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง ตามมาตรา 28 เพื่อป้องกันปัญหาการผูกขาดการปฏิบัติหน้าที่และเกิดเป็นระบบอุปถัมภ์ซึ่งอาจทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ดังนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งควรพิจารณาปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งเพิ่มเติม โดยกำหนดเกี่ยวกับระยะเวลาหรือวาระในการทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งและกำหนดคุณสมบัติของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งให้เป็นผู้ที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับผู้สมัครรับเลือกตั้งพิจารณาปรับปรุงหลักเกณฑ์ วิธีการ และรายละเอียดในการจัดฝึกอบรมคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง โดยเน้นย้ำการทำหน้าที่โดยสุจริตและเที่ยงธรรม รวมถึงมีการกำหนดตัวชี้วัดหรือผลสำเร็จในการจัดฝึกอบรมในแต่ละครั้ง เพื่อเป็นการประเมินผลการจัดฝึกอบรม และปรับปรุงให้การอบรมมีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพอยู่ตลอด

2. กรณีการห้ามบุคคลตามมาตรา 34 "ดำเนินการใด ๆ ที่เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครใด" ถ้อยคำดังกล่าวสร้างอุปสรรคในการดำเนินการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งและบุคคลที่เกี่ยวข้อง มีปัญหาในการตีความซึ่งยังไม่มีความชัดเจน เป็นการกีดกันมิให้บุคคลตาม มาตรา 34 ได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองทำให้การเลือกตั้งท้องถิ่นขาดความเชื่อมโยงกับพรรคการเมือง และมีการอ้างถ้อยคำดังกล่าวมาใช้ร้องเรียนพฤติกรรมของบุคคลตามมาตรา 34 เป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นการสร้างภาระงานให้กับเจ้าพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพิ่มขึ้นโดยไม่จำเป็น ดังนั้น ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 34 ดังกล่าว โดยไม่มีการกำหนดห้ามมิให้ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นดำเนินการใดที่เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครใด หรืออาจกล่าวได้ว่า ข้าราชการการเมืองสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นนั้น ต้องห้ามเพียงการกระทำการใด ๆ โดยมีขอบด้วยหน้าที่และอำนาจอันเป็นการกลั่นแกล้งผู้สมัครใดเท่านั้น

3. กรณีมีการย้ายทะเบียนบ้านข้ามเขตเลือกตั้งยังไม่ครบ 1 ปี นับถึงวันเลือกตั้ง ตามมาตรา 38 วรรคสอง ผู้ที่ไม่มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ไม่ว่าจะอยู่ในเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านปัจจุบันหรือในเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านครั้งสุดท้ายก็ตาม ต่อกรณีนี้พิจารณาแล้วเห็นว่า ควรคงหลักการดังกล่าวไว้ เพื่อป้องกันการทุจริตซื้อเสียงโดยการจ้างย้ายบุคคลผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีทะเบียนบ้านจากนอกเขตเลือกตั้งมาในเขตเลือกตั้งนั้น ๆ แต่ทั้งนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องมีการประชาสัมพันธ์สร้างความรู้แก่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าใจและรับทราบถึงหลักการดังกล่าวอย่างทั่วถึง

4. กรณีการเลือกตั้งล่วงหน้า ซึ่งการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กฎหมาย (มาตรา 40) มิได้กำหนดให้มีการใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง (เลือกตั้งล่วงหน้า) ดังนั้น เพื่อเป็นการรักษาสิทธิเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งควรมีการพิจารณาศึกษารูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมในการบริหารจัดการการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นก่อนวันเลือกตั้งทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อผลักดันให้เกิดการออกเสียงลงคะแนนล่วงหน้าในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นต่อไป

5. ระยะเวลาที่ใช้ในการคำนวณค่าใช้จ่ายของผู้สมัครสำหรับการเลือกตั้งแต่ละครั้ง ซึ่งบทบัญญัติมาตรา 61 ยังไม่ครอบคลุมการคำนวณค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งบางกรณี เช่น กรณีมีการเลือกตั้งใหม่ตามมาตรา 111 ดังนั้น ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมความมาตรา 61 เพื่อให้ครอบคลุมการคำนวณค่าใช้จ่ายในกรณีที่เป็นกรณีการเลือกตั้งเพราะเหตุอื่นใดนอกจากครบวาระหรือแทนตำแหน่งที่ว่าง

6. การยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งบทบัญญัติมาตรา 62 วรรคหนึ่งสร้างความไม่สะดวกต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งในการยื่นบัญชีรายรับและรายจ่าย ดังนั้น เพื่อเพิ่มช่องทางในการยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายให้สะดวกยิ่งขึ้น ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมความมาตรา 62 วรรคหนึ่ง เพื่อให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสามารถยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายต่อหัวหน้าพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำจังหวัดมอบหมายได้ด้วย

7. การตีความคำว่า "สัญญาว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด" ในมาตรา 65 ซึ่งมีความใกล้เคียงกับการประกาศนโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ทำให้เกิดความสับสนว่ากรณีใดที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสามารถใช้หาเสียงได้ ต่อกรณีดังกล่าว คณะอนุกรรมการเห็นด้วยว่าต้องพิจารณาข้อเท็จจริงและรายละเอียดที่เกิดขึ้นเป็นกรณี ๆ ไป ประกอบมาตรา 65 วรรคสาม โดยจะต้องพิจารณาถึงหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบงบประมาณในการดำเนินการในกรณีดังกล่าว หากอยู่ในเกณฑ์ของหน้าที่และอำนาจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีงบประมาณเพียงพอที่จะดำเนินการ ถือเป็นการประกาศนโยบายของผู้สมัคร กรณีนี้จึงไม่ถือว่าเป็นการกระทำผิดตามมาตรา 65 (1) และ (2)

8. การกำหนดสัปดาห์เลือกตั้ง ซึ่งมาตรา 77 กำหนดให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น กรณีต้องใช้บัตรเลือกตั้ง 2 ใบ เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนให้กับผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อ 133 วรรคสาม ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 ว่ากรณีที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นในวัน เวลา และที่เลือกตั้งเดียวกัน ให้สัปดาห์เลือกตั้งแตกต่างกันในลักษณะที่เป็นคู่สัปดาห์ตรงข้ามกัน

9. การใช้ดุลพินิจของกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งตามมาตรา 100 ในการพิจารณาบัตรดีหรือบัตรเสีย เพื่อป้องกันปัญหาการใช้ดุลพินิจที่แตกต่างกันของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องเข้มงวดในการฝึกอบรมกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งให้มีการใช้ดุลพินิจที่มีมาตรฐานเดียวกันทุกหน่วยเลือกตั้ง พร้อมทั้งต้องดำเนินการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (Voter Education) เกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการลงคะแนนในบัตรเลือกตั้ง รวมถึงการปิดประกาศลักษณะการออกเสียงลงคะแนนที่จะถือว่าเป็นบัตรดีและบัตรเสียให้ปรากฏที่บริเวณหน้าคูหาเลือกตั้งและภายหลังการเลือกตั้งแต่ละครั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องมีการประมวลผลข้อมูลบัตรเสียว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้นหรือลดลงจากการเลือกตั้งครั้งก่อน และสาเหตุของการเกิดบัตรเสียดังกล่าว

10. เนื่องด้วยกฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบันมิได้กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือหน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูลผลการนับคะแนนรายหน่วยเลือกตั้ง ทำให้ในการประกาศผลการเลือกตั้งแต่ละครั้งไม่มีการจัดเก็บข้อมูลผลการนับคะแนนรายหน่วยเลือกตั้งอย่างเป็นระบบ ยากต่อพรรคการเมืองหรือภาคประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข้อมูลดังกล่าวเพื่อนำข้อมูลผลการนับคะแนนรายหน่วยเลือกตั้งมาตรวจสอบผลการเลือกตั้งและใช้ประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป ดังนั้นจึงควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบัน กล่าวคือ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 102 เพื่อให้มีผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูลผลการนับคะแนนรายหน่วยเลือกตั้งด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้พรรคการเมืองหรือภาคประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้อย่างสะดวก

นอกจากนี้ คณะกรรมาธิการมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. เพื่อเปิดโอกาสการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และสำนักงานวัฒนธรรมเพื่อประชาธิปไตย สถาบันพระปกเกล้า นำประเด็นเรื่องอายุของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นไปศึกษาเพิ่มเติมโดยละเอียด โดยศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ควบคู่กับการพิจารณาบริบทของประเทศไทยในทุกด้าน เพื่อนำไปสู่การกำหนดให้เป็นประเด็นวาระแห่งชาติในการจะพิจารณาเปลี่ยนแปลงเกณฑ์อายุขั้นต่ำของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในประเทศไทยต่อไป

2. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่และประสิทธิภาพของการจัดการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ประกอบกับพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 มาตรา 78 ได้เปิดช่องให้ในกรณีที่เห็นสมควรเพื่อประโยชน์ในการจัดการเลือกตั้งให้เรียบบร้อย คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดเวลาการออกเสียงลงคะแนนสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดเป็นอย่างอื่นก็ได้ แต่ต้องมีเวลาการออกเสียงลงคะแนนไม่น้อยกว่า 7 ชั่วโมง ดังนั้นในการกำหนดระยะเวลาในการออกเสียงลงคะแนน คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละที่จะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมของระยะเวลาในการออกเสียงลงคะแนนแต่ละท้องถิ่นให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและบริบทต่าง ๆ ของท้องถิ่นนั้น โดยคำนึงถึงการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในการออกมาใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนน ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ และประสิทธิภาพของการจัดการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมประกอบกัน แต่ทั้งนี้ต้องมีเวลาการออกเสียงลงคะแนนไม่น้อยกว่า 7 ชั่วโมง เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาให้ความเห็นชอบตามที่พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 มาตรา 78 กำหนด และเมื่อมีการปรับเปลี่ยนระยะเวลาในการออกเสียงลงคะแนนเป็นเวลาใด คณะกรรมการการเลือกตั้งและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการเลือกตั้งนั้นต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ได้รับทราบอย่างทั่วถึง

3. เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้กับประชาชนมากยิ่งขึ้น ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ ในการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และสามารถลงคะแนนในบัตรเลือกตั้งได้ถูกต้องเพื่อลดจำนวนบัตรเสียให้น้อยลง สร้างเสริมการมีส่วนร่วมและกระตุ้นให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่นมากขึ้น รวมทั้งฝึกอบรมเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง และมีตัวชี้วัดความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งที่ชัดเจน

โดยการฝึกอบรมเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งนี้ ควรริเริ่มให้มีหลักสูตรการอบรมเทคนิคการเป็นวิทยากร เพื่อให้มีการเผยแพร่องค์ความรู้และสร้างความเข้าใจในกระบวนการการเลือกตั้งในวงกว้าง และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการให้ความรู้แก่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งอย่างทั่วถึงและครอบคลุม ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอีกหน่วยงาน ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้มีส่วนในการเสริมสร้างความรู้ในกระบวนการการเลือกตั้ง และให้ความรู้แก่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งด้วย

สมาชิกฯ ได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกตในประเด็นต่าง ๆ อาทิ ประเด็นอายุของผู้ที่จะมาเป็นผู้บริหารท้องถิ่น ควรเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลเพื่อให้ท้องถิ่นมีการพัฒนา แต่หากมีเด็กรุ่นใหม่เข้ามาเป็นผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องพิจารณาถึงวุฒิภาวะ ความรู้และประสบการณ์ร่วมด้วย ในขณะที่สมาชิกฯ บางส่วนได้ให้ข้อสังเกตว่า ผู้มีสิทธิรับเลือกตั้งและผู้มีสิทธิใช้สิทธิเลือกตั้งถือว่าเป็นผู้มีวุฒิภาวะ เมื่อกำหนดให้ผู้ที่อายุครบ 18 ปีบริบูรณ์สามารถใช้สิทธิเลือกตั้งได้ ก็ควรให้ผู้ที่อายุครบ 18 ปีบริบูรณ์สามารถลงสมัครรับเลือกตั้งได้เช่นเดียวกัน จึงไม่ควรไปกำหนดกฎเกณฑ์ว่าผู้มีสิทธิรับเลือกตั้งควรมีอายุเท่าใด ส่วนประเด็นการพิจารณาคัดเลือกเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง ซึ่งประสบกับปัญหาเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะเป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งมีไม่เพียงพอต่อการรองรับในการปฏิบัติหน้าที่ จึงต้องให้ประชาชนมาร่วมเป็นผู้ดำเนินการเลือกตั้ง อาจมีปัญหากเกิดขึ้นหากมีการฟ้องร้อง ก็จะต้องต่อสู้ในชั้นศาลเอง กระบวนการเลือกตั้งไม่มีงบประมาณในการช่วยเหลือในส่วนดังกล่าว ทั้งนี้ การกำหนดคุณสมบัติของพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งควรพิจารณาให้ถี่ถ้วนว่า เป็นผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง พร้อมทั้งพิจารณากำหนดและปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการฝึกอบรมคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำหน่วยเลือกตั้งให้ยึดความสุจริตและซื่อตรง การกำหนดบัตรเลือกตั้งควรมีความชัดเจน และควรมีการประชาสัมพันธ์ให้พี่น้องประชาชนทราบว่าหากจะใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ ต้องมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านไม่น้อยกว่า 1 ปี นอกจากนี้ การยื่นบัญชีทรัพย์สินของผู้สมัคร ควรเพิ่มให้ยื่นต่อผู้บริหารส่วนท้องถิ่นที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งมอบหมายได้ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกต่อผู้สมัคร ส่วนหลักเกณฑ์การเลือกผู้บริหารท้องถิ่น ผู้สมัครท้องถิ่น ควรกำหนดให้ชัดเจน และควรรณรงค์ให้ประชาชนเข้าไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และจัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึงวิธีและเทคนิคที่ต้องใช้ในการเลือกตั้ง อย่างไรก็ตาม ควรมีแนวทางในการป้องกันการซื้อเสียงเพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์ของประชาชน กำหนดระยะเวลาการเลือกตั้งให้มีความเหมาะสม ควรมีความสนใจคณะกรรมการการเลือกตั้งที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล เพราะเมื่อถึงเวลาปิดหีบเลือกตั้ง กรรมการการเลือกตั้งประจำหน่วยต้องใช้เวลาในการนำส่งหีบเลือกตั้งมาก เพราะฉะนั้น หากปรับเปลี่ยนระยะเวลาปิดหีบเลือกตั้งที่มีความเหมาะสมจะช่วยอำนวยความสะดวกแก่กรรมการฯ ได้มากขึ้น ตลอดจนควรกำหนดการให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรช่วยผู้สมัครผู้บริหารท้องถิ่นหาเสียงได้ ควรออกแบบกติกาให้ง่ายสำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้ง และผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง และกรรมการการเลือกตั้ง และควรให้มีการเลือกตั้งล่วงหน้าสำหรับการเลือกตั้งท้องถิ่น เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง ส่วนผลการเลือกตั้งนั้น ทุกหน่วยเลือกตั้งจะต้องติดประกาศผลการเลือกตั้งเพื่อความโปร่งใสในการเลือกตั้ง โดยเน้นย้ำให้ทุกหน่วยเลือกตั้งปฏิบัติเช่นเดียวกัน ตลอดจนไม่ควรแยกพรรคการเมืองออกจากผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ควรจะให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภาและผู้บริหารช่วยหาเสียงได้ โดยให้สิทธิในการตัดสินใจ และให้สิทธิในการดำเนินการเอง เพื่อเป็นการบูรณาการการทำงานร่วมกันและเพื่อประโยชน์ของพี่น้องประชาชน

นายณัฐชา บุญไชยอินสวัสดิ์ ประธานคณะกรรมการการพัฒนากองเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน ชี้แจงว่า ในวันนี้ถือว่าในภาพรวมได้รับการชื่นชม จากสมาชิกฯ ซึ่งแต่ละท่านมีความคิดที่แตกต่างหลากหลายแต่ในภาพรวมนั้นเป็นไปในแนวทางที่เห็นด้วย เนื่องจากเป็นปัญหาที่มาจากพี่น้องประชาชนและสมาชิกฯ ได้พบเจอ โดยในมาตรา 34 เรื่องของการห้าม เจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีพฤติกรรมที่เป็นคุณหรือโทษให้กับผู้สมัครระดับท้องถิ่น ซึ่งมาตรานี้ คณะกรรมการมีความเห็นว่า การเมืองระดับชาตินั้นมีรากฐานมาจากการเมืองระดับท้องถิ่นจึงมีการเชื่อมโยง ยึดโยงกันอยู่เพราะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็มีพื้นที่ทับซ้อนกับท้องถิ่นแต่มีอำนาจหน้าที่แตกต่างกัน สำหรับมาตรา 28 คณะกรรมการประจำหน่วยหรือ กปน. โดยแต่ละหน่วยเลือกตั้งมีคณะกรรมการ ประจำหน่วยซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้เลือกมา ซึ่งสมาชิกฯ กังวลว่าจะเป็นการช่วยเหลือหรือเป็นการ อำนวยความสะดวกให้กับพรรคการเมืองหรือนักการเมืองผู้สมัครระดับท้องถิ่นคนใดคนหนึ่งหรือไม่และกังวลว่า หลายครั้งพรรคการเมืองส่งผู้สังเกตการณ์เลือกตั้ง บางพรรคการเมืองไม่ได้ส่งจึงมีข้อกังวลว่ามีการส่งคน ไปเป็นคณะกรรมการประจำหน่วยแล้ว โดยในส่วนนี้คณะกรรมการได้มีการปรับปรุงหลักเกณฑ์คือวาระ ของคณะกรรมการประจำหน่วยและเน้นย้ำเรื่องของการอบรมให้ความรู้เกณฑ์การปฏิบัติ เงื่อนไขการปฏิบัติ เพราะในหลาย ๆ ครั้งเกณฑ์การปฏิบัติของคณะกรรมการประจำหน่วยแม้จะอยู่หน่วยใกล้เคียงกันก็ปฏิบัติต่างกัน ซึ่งเป็นข้อเสียของการที่ไม่ได้รับการอบรมมากเท่าที่ควร ในส่วนของการตรวจสอบโดยให้ภาคประชาสังคม เข้ามาตรวจสอบมากยิ่งขึ้นเพื่อความเป็นกลาง ความสุจริต และความโปร่งใสของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อไม่ให้เกิดการเคลือบแคลงสงสัย สำหรับเรื่องของอายุ 18 ปี ที่คณะกรรมการได้แก้ไขนั้น ขออย่าว่าไม่ใช่ กำหนดอายุ 18 ปีแล้วจะได้เป็นนายก อบต. นายก อบจ. เลย แต่เขาจะต้องผ่านการเลือกตั้งเสียก่อน ซึ่งผู้ที่ให้โอกาสจะเป็นพี่น้องประชาชนที่จะเลือกมา ทั้งนี้ คณะกรรมการต้องการเปิดโอกาสและปรับพื้นฐาน ให้เข้าใจตรงกันว่าการที่เราเปิดโอกาสให้แนวคิดใหม่ ๆ แนวคิดรุ่นใหม่ เข้ามาขับเคลื่อนในระดับท้องถิ่น หรือในระดับชาตินั้นเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง และต้องการให้พี่น้องประชาชนทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วม ทางการเมือง ทั้งนี้ ขอขอบคุณทุกท่านที่ได้ร่วมกันพิจารณารายงานฉบับนี้เพื่อจะได้ส่งไปยังฝ่ายบริหาร ให้เร่งพิจารณาและผลักดันเรื่องนี้ต่อไป

เนื่องจากสมาชิกฯ อภิปรายให้ข้อสังเกตไปในทิศทางเดียวกัน คือเห็นด้วยกับรายงาน ของคณะกรรมการและไม่มีผู้คัดค้าน ดังนั้น ประธานฯ จึงอาศัยอำนาจตามข้อบังคับการประชุมข้อ 88 เมื่อไม่มีผู้ใดเห็นเป็นอย่างอื่น จึงถือว่าที่ประชุมเห็นชอบกับรายงานของคณะกรรมการฯ ข้อ 104 ประกอบข้อบังคับการประชุมข้อ 88 และเห็นด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ ข้อ 105 ประกอบข้อบังคับการประชุมข้อ 88 เพื่อส่งต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไป

4.2 รายงานการศึกษา เรื่อง ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ซึ่งคณะกรรมการ การสื่อสาร โทรคมนาคม และดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พิจารณาเสร็จแล้ว

ด้วยคณะกรรมการการสื่อสาร โทรคมนาคม และดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้พิจารณาศึกษาเรื่องตามระเบียบวาระที่ 4.2 – 4.6 ตามหน้าที่และอำนาจเสร็จเรียบร้อยแล้ว และได้บรรจุ ในระเบียบวาระมาเป็นเวลานานทำให้เนื้อหาและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการบางส่วนในรายงาน ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ประธานคณะกรรมการจึงได้ทำหนังสือแจ้งว่า คณะกรรมการ

มีความประสงค์ขอลើนการพิจารณารายงานการศึกษาตามระเบียบวาระที่ 4.2 – 4.6 ออกไปก่อน เพื่อนำรายงานดังกล่าวมาปรับปรุงเนื้อหาเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณา โดยเมื่อรายงานของคณะกรรมการธิการได้ปรับปรุงและแก้ไขแล้ว คณะกรรมการธิการจะได้นำเสนอต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรอีกครั้งหนึ่งต่อไป

4.3 รายงานการศึกษา เรื่อง เทคโนโลยี 5G ซึ่งคณะกรรมการธิการการสื่อสาร โทรคมนาคม และดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พิจารณาเสร็จแล้ว

คณะกรรมการธิการขอเลื่อนการพิจารณา

4.4 รายงานการศึกษา เรื่อง New Space และกิจการอวกาศ (Space Economy) ซึ่งคณะกรรมการธิการการสื่อสาร โทรคมนาคม และดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พิจารณาเสร็จแล้ว

คณะกรรมการธิการขอเลื่อนการพิจารณา

4.5 รายงานการศึกษา เรื่อง การเกษตรยุคใหม่ของประเทศไทย The Next Generation Farming of Thailand ซึ่งคณะกรรมการธิการการสื่อสาร โทรคมนาคม และดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พิจารณาเสร็จแล้ว

คณะกรรมการธิการขอเลื่อนการพิจารณา

4.6 รายงานการศึกษา เรื่อง การศึกษา TELEMEDICINE ในประเทศไทย ซึ่งคณะกรรมการธิการการสื่อสาร โทรคมนาคม และดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พิจารณาเสร็จแล้ว

คณะกรรมการธิการขอเลื่อนการพิจารณา

4.7 รายงานผลการพิจารณาการศึกษา เรื่อง แนวทางการกำหนดราคาขายปลีก ก๊าซ NGV ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เพื่อส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาดและบรรเทาปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) ซึ่งคณะกรรมการกิจการศาล องค์กรอิสระ องค์กรอัยการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และกองทุน พิจารณาเสร็จแล้ว

นายจิรายุ ห่วงทรัพย์ ประธานคณะกรรมการกิจการศาล องค์กรอิสระ องค์กรอัยการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และกองทุน และนายอัครเดช วงษ์พิทักษ์โรจน์ รองประธานคณะกรรมการคนที่สี่ นำเสนอรายงานต่อที่ประชุมว่า ก๊าซ NGV ถือเป็นพลังงานสะอาดที่ก่อให้เกิดมลภาวะในระดับต่ำเมื่อเทียบกับแหล่งพลังงานอื่น ๆ โดยเฉพาะน้ำมันดีเซลซึ่งเป็นแหล่งเชื้อเพลิงหลักที่ใช้ในภาคขนส่ง จากสภาพมลภาวะทางอากาศที่เป็นปัญหามลภาวะหลักของประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรุงเทพมหานครนั้น พบว่ามีปัญหาฝุ่นละอองเกินมาตรฐาน (PM 2.5) โดยสาเหตุหลักเกิดจากรถบรรทุกและรถยนต์โดยสารประจำทางที่ใช้ น้ำมันเชื้อเพลิงดีเซล โดยคิดเป็นร้อยละ 70 ของที่มาของฝุ่นละออง PM 2.5 ที่เกิดในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล การส่งเสริมให้มีการใช้ก๊าซ NGV เพื่อทดแทนการใช้ น้ำมันดีเซลในภาคขนส่ง จึงเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหามลภาวะเกินมาตรฐาน (PM 2.5) อันเป็นการแก้ไขปัญหาอย่างตรงจุดและมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ราคา ก๊าซ NGV ได้ปรับตัวสูงขึ้นเมื่อเทียบกับอดีตนั้น ถือเป็นอุปสรรคในการส่งเสริมการใช้ ก๊าซ NGV เพื่อทดแทนการใช้ น้ำมันดีเซล ดังนั้น การพิจารณาปรับลดราคา ก๊าซ NGV จะก่อให้เกิดแรงจูงใจต่อผู้ใช้รถยนต์ที่ใช้ น้ำมันดีเซลเป็นเชื้อเพลิงปรับเปลี่ยนมาใช้

ก๊าซ NGV แทน โดยเฉพาะผู้ประกอบการรถบรรทุกและรถโดยสารสาธารณะที่ปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนเครื่องยนต์ที่ใช้ก๊าซ NGV กลับมาเป็นเครื่องยนต์ดีเซล จึงเป็นเรื่องที่เห็นควรสนับสนุนให้มีการปรับลดราคาขายปลีกก๊าซ NGV เพื่อเป็นการกระตุ้นการใช้ก๊าซ NGV ให้มากขึ้น อันจะส่งผลให้เกิดการลดปัญหาฝุ่นละอองเกินมาตรฐาน (PM 2.5) ที่เป็นวิกฤตของประเทศไทยอยู่ในปัจจุบัน

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าว คณะกรรมการจึงเห็นควรให้มีการพิจารณาศึกษาแนวทางการกำหนดราคาขายปลีกก๊าซ NGV ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) โดยได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรอิสระ องค์กรมหาชน และกองทุน (ปัจจุบันคือคณะอนุกรรมการกิจการศาล องค์กรอิสระ องค์กรอัยการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน และกองทุน คณะที่สอง) พิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวและจัดทำรายงานเสนอต่อคณะกรรมการ โดยการพิจารณาดังกล่าวได้มีการเชิญบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมเพื่อหาแนวทางในการกำหนดราคาขายปลีกก๊าซ NGV และผลการพิจารณาศึกษาพบว่า การดำเนินมาตรการของรัฐบาลในการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการขนส่งและประชาชนหันมาใช้ก๊าซ NGV ซึ่งเป็นพลังงานทางเลือก ในช่วงภาวะราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องเพื่อลดการพึ่งพาการนำเข้าน้ำมันจากต่างประเทศ โดยให้บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ดำเนินการชดเชยส่วนต่างราคา ซึ่งจะทำให้ก๊าซ NGV มีราคาต่ำกว่าน้ำมันดีเซล และน้ำมันเบนซิน ด้วยเหตุที่ก๊าซ NGV มีราคาต่ำจึงทำให้ผู้ประกอบการขนส่งจำนวนมากหันมาใช้รถยนต์เครื่องยนต์ NGV แม้รถบรรทุกเครื่องยนต์ NGV จะสามารถบรรทุกน้ำหนักสินค้าได้น้อยกว่ารถบรรทุกเครื่องยนต์ดีเซลประมาณ 3 - 4 ตันต่อคันก็ตาม แต่ก็ยังคุ้มค่าต่อการลงทุนมากกว่าการใช้เครื่องยนต์ดีเซล โดยในส่วนของผู้ประกอบการขนส่งนั้นพบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ได้ลงทุนติดตั้งเครื่องยนต์ NGV แทนเครื่องยนต์ดีเซลที่มีอยู่เดิมโดยมีต้นทุนประมาณคันละ 4 - 5 แสนบาท และผู้ประกอบการบางส่วนได้ลงทุนซื้อรถบรรทุกที่ได้รับการติดตั้งเครื่องยนต์ NGV จากโรงงานผู้ผลิตรถยนต์ซึ่งมีราคาสูงกว่ารถบรรทุกเครื่องยนต์ดีเซลประมาณคันละ 1 แสนบาท

การปรับโครงสร้างราคาก๊าซ NGV เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและสะท้อนต้นทุนที่แท้จริง โดยกระทรวงพลังงาน ตามกรอบแนวทางการปรับโครงสร้างราคาตามมติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ นับตั้งแต่วันที่ 15 ธันวาคม 2557 เป็นต้นมา ได้ทำให้ราคาขายปลีกก๊าซ NGV ปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากเดิมที่มีราคา 8.50 บาทต่อกิโลกรัม สำหรับรถยนต์สาธารณะ และราคา 10.50 บาทต่อกิโลกรัม สำหรับรถยนต์ส่วนบุคคลและรถขนส่ง จนกระทั่งปัจจุบัน ก๊าซ NGV มีราคาประมาณ 15.50 บาทต่อกิโลกรัม ในขณะที่ราคาขายปลีกน้ำมันดีเซลมีแนวโน้มลดลงเรื่อย (โดยราคาขายปลีกน้ำมันดีเซล ณ เดือนตุลาคม 2563 อยู่ที่ประมาณ 18 - 19 บาทต่อลิตร จากสถานการณ์ราคาก๊าซ NGV ที่เพิ่มสูงขึ้นดังกล่าวทำให้ผู้ประกอบการที่สมัครใจใช้รถบรรทุกเครื่องยนต์ NGV ในการขนส่งตามนโยบายส่งเสริมการใช้พลังงานทางเลือกของรัฐบาลต้องแบกรับภาระต้นทุนค่าเชื้อเพลิงที่สูงเมื่อเปรียบเทียบกับการใช้รถบรรทุกเครื่องยนต์ดีเซล ทำให้ขณะนี้ผู้ประกอบการขนส่งส่วนใหญ่หันมาใช้ก๊าซ NGV เป็นเชื้อเพลิงในการขนส่งและหันมาใช้ น้ำมันดีเซลแทน และจากผลการศึกษาของกรมควบคุมมลพิษร่วมกับสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (AIT) พบว่าปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) สูงกว่าค่ามาตรฐานในกรุงเทพมหานครสัมพันธ์กับการใช้รถยนต์เครื่องยนต์ดีเซล ทั้งนี้ ฝุ่นที่อยู่ในอากาศที่ตรวจวัดได้ในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่เป็นฝุ่นที่มาจากจราจร โดยปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) ในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มาจากรถบรรทุกและรถกระบะซึ่งใช้เครื่องยนต์ดีเซล นอกจากนี้ ผลการศึกษายังแสดงให้เห็นว่า ฝุ่นปฐมภูมิขนาดเล็ก (เกิดจากการเผาไหม้โดยตรง)

ที่ระบายจากรถยนต์ที่ใช้เครื่องยนต์ NGV มีค่าน้อยกว่าฝุ่นปฏุมภูมิตัวขนาดเล็กที่ระบายจากรถชนิดอื่น ดังนั้นรัฐบาลควรส่งเสริมให้มีการใช้ก๊าซ NGV และเครื่องยนต์ NGV ที่มีประสิทธิภาพดีเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) เกินมาตรฐานอย่างตรงจุดและมีประสิทธิภาพ จากการศึกษาของ AIT แสดงให้เห็นว่าฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) ที่ระบายจากรถยนต์ที่ใช้เครื่องยนต์ NGV จะมีปริมาณน้อยกว่ารถยนต์ที่ใช้เครื่องยนต์ดีเซลอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะกลุ่มรถบรรทุกที่ใช้เครื่องยนต์ดีเซลเป็นแหล่งกำเนิดฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) มากที่สุดของภาคการขนส่งทางบกในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ทั้งนี้ การปรับลดราคาขายปลีกก๊าซ NGV ลง จะเป็นการจูงใจให้ผู้ใช้รถยนต์ที่ใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลเป็นเชื้อเพลิง หันมาใช้รถยนต์เครื่องยนต์ NGV ซึ่งเป็นพลังงานสะอาดเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้สามารถแก้ปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลได้อย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น ราคาขายปลีกก๊าซ NGV ของ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ควรอยู่ที่ร้อยละ 50 ของราคาน้ำมันดีเซลเพื่อให้เกิดการจูงใจในการใช้ก๊าซ NGV เพื่อลดการเกิดฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

สมาชิกฯ ได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกตในประเด็นต่าง ๆ อาทิ ก๊าซเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและเป็นเรื่องที่ประชาชนให้ความสนใจ เนื่องจากทรัพยากรส่วนหนึ่งที่ในประเทศมีอยู่เป็นเพียงทางเลือกหนึ่ง การศึกษาในครั้งนี้ได้ให้ความสำคัญกับปัญหาสิ่งแวดล้อม และปัญหาฝุ่น PM 2.5 แต่ด้วยก๊าซธรรมชาติ NGV ที่เรามีไม่ได้นำเข้าเพียงอย่างเดียว ส่วนหนึ่งเราผลิตได้เอง แต่อีกส่วนหนึ่งต้องนำเข้าจากประเทศต่าง ๆ อาทิ ก๊าซ ภาวะคือต้นทุนมีความแตกต่างกันมาก ได้มีการตรวจสอบถึงราคากลางที่แท้จริงของต้นทุนหรือไม่ แม้กระทั่งราคาก๊าซที่จำหน่ายที่ปั๊มก็เป็นส่วนหนึ่งที่สะท้อนถึงต้นทุนด้วยเช่นกัน เพราะราคาต้นทุนกับราคาขายที่แท้จริงไม่มีความสอดคล้องกัน หลักของการเกี่ยต้นทุนและราคาขายที่แท้จริง ตลอดจนได้ให้ข้อสังเกตถึงต้นทุนค่าผ่านท่อ ต้นทุนที่มีการนำไปใช้ในกรณีโรงไฟฟ้าซึ่งมีความแตกต่างกันจึงควรมีการตรวจสอบในประเด็นดังกล่าวด้วย พร้อมให้ข้อสังเกตว่าในบางประเทศที่มีการผลิตทรัพยากรใช้เองจะมีนโยบายทางเลือกกว่าจะใช้หมดไปรวดเร็วมากน้อยเพียงใด เพราะเป็นทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด จึงต้องมีการบริหารจัดการว่าจะมีแนวทางในการใช้ทรัพยากรเหล่านั้นอย่างไร อาทิ ประเทศเวียดนามจะใช้เมื่อเป็นหนทางสุดท้าย ใช้ให้น้อยที่สุด และเน้นการนำเข้ามากกว่า นี่เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด นอกจากนี้ เมื่อนำก๊าซ NGV มาใช้ในรถยนต์ จะต้องพบกับปัญหาอีกหนึ่งประการคือ ค่าบำรุงรักษาเครื่องยนต์ที่ใช้ก๊าซ NGV ค่อนข้างสูงเพราะอุณหภูมิที่เผาผลาญค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับเครื่องยนต์อื่น ๆ ที่ใช้แก๊สโซลีนธรรมดา แต่ส่วนหนึ่งที่มีการเอารัดเอาเปรียบกันคือ เมื่อน้ำมันชนิดใดถูก เครื่องยนต์ชนิดนั้นมักจะมีราคาสูง ขอให้มีการตรวจสอบในส่วนนี้ด้วยว่าผู้ผลิตมีแนวทางในการกำหนดราคาอย่างไร ทั้งนี้ หากนำรถยนต์ EV มาเป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับผู้ใช้งานจะช่วยแก้ปัญหาอื่น ๆ ได้หรือไม่ อีกทั้งยังช่วยลดปัญหาฝุ่น PM 2.5 ได้อีกด้วย อย่างไรก็ตาม สมาชิกบางส่วนได้ให้ข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า ขณะนี้กลุ่มคนขับรถแท็กซี่ได้รับผลกระทบจากราคาก๊าซ NGV ที่ปรับสูงขึ้น จึงทำให้ต้นทุนในการขับแท็กซี่ตลอดจนได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้จำนวนผู้โดยสารลดลงแต่ต้นทุนการดำเนินการไม่ได้ลดลงตาม นับเป็นผลกระทบส่วนหนึ่งจากการใช้ก๊าซ NGV ขอให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาดูแลจัดการและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเพื่อคลายความกังวลใจให้แก่กลุ่มคนขับรถแท็กซี่โดยเร็ว พร้อมทั้งขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหาแนวทางในแก้ไขและปรับปรุงโครงสร้างราคาก๊าซให้มีความเหมาะสมและเป็นธรรม

นายอัครเดช วงษ์พิทักษ์โรจน์ รองประธานคณะกรรมการกิจการศาล องค์การอิสระ
องค์การอัยการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และกองทุน คนที่สี่ ชี้แจงว่า จากเดิมที่ ปตท. และกระทรวง
พลังงานได้ส่งเสริมให้มีการใช้แก๊ส NGV ได้มีการออกนโยบายว่าราคาแก๊ส NGV จะต้องอยู่ที่ร้อยละ 50
ของราคาน้ำมัน แต่ที่ผ่านมาในช่วงก่อนวิกฤตราคาพลังงาน ราคาน้ำมันจะลงไปอยู่ที่ลิตรละ 17 บาท
แต่ราคา NGV อยู่ที่ลิตรละ 15 บาท ซึ่งเป็นเรื่องของความคุ้มค่าในการใช้แก๊สโดยหากเราสามารถรักษา
ส่วนต่างได้ในราคาที่ร้อยละ 50 ตามนโยบายตั้งแต่ที่มีการรณรงค์ให้ใช้แก๊ส NGV ตั้งแต่ช่วงปี 2544 - 2545
ก็จะทำให้ปัจจุบันพี่น้องประชาชนไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนรถหรือผู้ประกอบการไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนเครื่องยนต์
จาก NGV มาเป็นดีเซล และความคุ้มค่าในการใช้ก็ยังมีอยู่ ส่วนข้อสังเกตว่าถึงแก๊สมีน้ำหนักมากนั้น
หากบรรทุกถังแก๊ส NGV น้ำหนักจะต้องถูกลดจากสิ่งของที่บรรทุกแต่ความคุ้มค่าในเรื่องของเชื้อเพลิง
ก็ยังมีอยู่ ดังนั้น ถนนจะไม่ถูกทำลายด้วยการบรรทุกถังแก๊ส NGV เพราะสิ่งของที่บรรทุกจะต้องมีน้ำหนัก
น้อยลงไปด้วย สำหรับเรื่องของราคาที่เหมาะสมนั้นตามจริงแล้วควรจะอยู่ที่ราคาร้อยละ 50 หรือไม่ควรเกิน
ร้อยละ 50 โดยเมื่อเรามาพูดถึงในขณะนี้ซึ่งเป็นช่วงราคาวิกฤตพลังงานและราคาแก๊ส อยู่ที่ 15 บาทนั้น
ก็เป็นราคาที่เหมาะสม อย่างไรก็ตาม รายงานของกรรมการชุดนี้นั้นไม่ทันต่อสถานการณ์ซึ่งหากรายงาน
เข้าสู่สภาในช่วงปีที่แล้วที่ราคาน้ำมันดีเซลหน้าสถานีจ่ายอยู่ที่ลิตรละ 17 บาท ก็จะเห็นชัดเจนว่าแก๊ส NGV
ควรจะไปที่ราคา 8 บาทกว่า เพื่อส่งเสริมให้พี่น้องประชาชนได้ใช้แก๊ส NGV และการใช้แก๊ส NGV นั้น
ในรายงานได้ชี้แจงไว้ชัดเจนว่า กรณี PM 2.5 ที่ปล่อยออกมาเทียบกรัมต่อกิโลเมตร หากเป็นน้ำมันดีเซล 0.23
หากเป็นแก๊ส NGV อยู่ที่ 0.01 ต่างกัน 20 เท่า แต่กรณีที่เราคิด PM 2.5 กรัมต่อกิโลกรัมเชื้อเพลิง
จะเห็นชัดเจนว่า ดีเซลปล่อย PM 2.5 ออกมา 0.94 กรัมต่อกิโลกรัมแก๊ส ในขณะที่ NGV อยู่ที่ 0.02 ต่างกัน
50 เท่า ดังนั้น การที่รัฐบาลหันมาส่งเสริมการใช้ NGV จึงเป็นการแก้ปัญหาเรื่องของฝุ่น PM 2.5 ในกรุงเทพฯ
ได้อย่างแน่นอน แต่ปัจจุบันปั้มน้ำมันปิดไปเป็นจำนวนมากจึงเป็นตัวบ่งบอกถึงปริมาณรถที่ใช้ NGV น้อยลง
เพราะราคาเชื้อเพลิงที่เป็นดีเซลหรือเบนซินกับ NGV แทบจะเท่ากัน ทั้งนี้ หากรัฐบาลรักษาส่วนต่างระหว่าง
ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงที่เป็นดีเซลหรือเบนซินกับ NGV ที่ร้อยละ 50 ประชาชนจะไม่เลิกใช้ NGV อย่างแน่นอน
เพราะยังมีความคุ้มค่าอยู่ ดังนั้น จึงเป็นสิ่งทีรัฐบาลจะต้องปรับปรุงนโยบายในการส่งเสริมให้ประชาชน
ใช้พลังงานที่ชัดเจนและเป็นนโยบายที่ดำเนินการได้ในระยะยาวเพราะผู้ประกอบการขนส่งมาร้องเรียน
กับคณะกรรมการว่าเปลี่ยนชุดแก๊ส NGV ในรถบรรทุกคันละ 5 - 8 แสนบาท แต่พอเปลี่ยนไปแล้ว
รัฐบาลกลับลดค่าตัวแก๊ส นอกจากนี้ ยังเกิดปัญหาที่กระทรวงพลังงานแทบจะกำกับรัฐวิสาหกิจ
โดยเฉพาะ ปตท. ไม่ได้เลย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของโรงกลั่น ค่าการกลั่น ค่าแก๊ส NGV สำหรับเรื่องของโครงสร้าง
ราคาแก๊สนั้น กระทรวงพลังงานได้มอบหมายให้สถาบันการศึกษาไปศึกษาโครงสร้างแต่กรรมการ
และอนุกรรมการยังติดใจว่าราคาต้นทุนที่แท้จริงมีจำนวนเท่าไรเนื่องจากไม่มีการเปิดเผยในเรื่องนี้
อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนจากการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาเป็น EV หรือพลังงานสะอาดนั้นอาจต้องใช้เวลา 10 ปี
ขึ้นไปในการส่งเสริม ทั้งนี้ ในส่วนของ PM 2.5 ในกรุงเทพฯ นั้น ส่วนใหญ่ร้อยละ 60 มาจากภาคขนส่ง
คือรถบรรทุก รถยนต์ที่ใช้ดีเซลเป็นตัวสันดาป ซึ่งหากสามารถนำรถเหล่านี้มาเปลี่ยนเป็นใช้ NGV ได้ก็จะไม่มี
ปัญหา PM ในกรุงเทพฯ

เนื่องจากสมาชิกฯ อภิปรายให้ข้อสังเกตไปในทิศทางเดียวกัน คือเห็นด้วยกับรายงาน
ของคณะกรรมการและไม่มีผู้คัดค้าน ดังนั้น ประธานฯ จึงอาศัยอำนาจตามข้อบังคับการประชุมข้อ 88
เมื่อไม่มีผู้ใดเห็นเป็นอย่างอื่น จึงถือว่าที่ประชุมเห็นชอบกับรายงานของคณะกรรมการฯ ข้อ 104 ประกอบ
ข้อบังคับการประชุมข้อ 88 และเห็นด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ ข้อ 105 ประกอบข้อบังคับ
การประชุมข้อ 88 เพื่อส่งต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไป

4.8 รายงานผลการพิจารณาศึกษาญัตติ เรื่อง การศึกษา ตรวจสอบ และติดตาม การดำเนินการโครงการรถไฟความเร็วสูง ช่วงกรุงเทพมหานคร - นครราชสีมา และช่วงนครราชสีมา - หนองคาย ซึ่งคณะกรรมการการคมนาคมพิจารณาเสร็จแล้ว

คณะกรรมการขอเลื่อนการพิจารณา

4.9 รายงานผลการพิจารณาศึกษา เรื่อง ความคุ้มค่าและประสิทธิผล การส่งเสริม การลงทุนต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจ พิจารณาเสร็จแล้ว

นายวิจารณ์ ชาวพัฒน์วงศ์ รองประธานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจ คนที่สาม และนายสิทธิพล วิบูลย์ธนากุล เลขาธิการคณะกรรมการศึกษาความคุ้มค่าและประสิทธิผล การส่งเสริมการลงทุนต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และคณะ นำเสนอรายงานต่อที่ประชุมว่า ตามที่ ที่ประชุม สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 25 ปีที่ 1 ครั้งที่ 21 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ 11 กันยายน 2562 ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ได้ลงมติแต่งตั้งคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจ สภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้มีหน้าที่และอำนาจตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ข้อ 90 (25) ในการกระทำ กิจการ พิจารณา สอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับผลกระทบต่อเศรษฐกิจของชาติ ธุรกิจภาคเอกชน ประชาชน สถานการณ์ทางเศรษฐกิจในประเทศและเศรษฐกิจของภูมิภาคต่าง ๆ ในสังคมโลก ที่อาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของไทย รวมทั้งนโยบายและแผนการพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐนั้น บัดนี้ คณะกรรมการได้ดำเนินการพิจารณาศึกษา เรื่อง "ความคุ้มค่าและประสิทธิผลการส่งเสริมการลงทุน ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ" เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอเสนอที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร เพื่อพิจารณารายงานและ ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการต่อไป

การลงทุนมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ช่วยเพิ่มการจ้างงาน เพิ่มความสามารถ ในการแข่งขันของประเทศ เพิ่มความสามารถในการส่งออกสินค้าและบริการ ช่วยยกระดับรายได้และพัฒนา คุณภาพชีวิตของประชาชน อย่างไรก็ตาม การลงทุนของประเทศไทยในปัจจุบันประสบปัญหาหลักอย่างน้อย 4 ประการ ได้แก่

1. ภาพรวมการลงทุนยังอยู่ในระดับต่ำเมื่อพิจารณาภาพรวมการลงทุนของไทย พบว่า นับแต่วิกฤตเศรษฐกิจ ปี 2540 การลงทุนของไทย โดยเฉพาะการลงทุนของภาคเอกชนยังไม่ฟื้นตัวกลับสู่ระดับ ก่อนเกิดวิกฤต ทั้งนี้ พบว่าในบรรดาประเทศที่ผ่านวิกฤตเศรษฐกิจ พ.ศ. 2540 มีไทยเพียงประเทศเดียว ที่การลงทุนยังไม่ฟื้นตัวขณะที่ประเทศอื่น เช่น อินโดนีเซีย เกาหลีใต้ และมาเลเซีย การลงทุนภาคเอกชน ยกระดับกลับไปสูงกว่าช่วงก่อนวิกฤตแล้ว เช่น หากนำข้อมูลการสะสมทุนของภาคเอกชนแต่ละประเทศ ณ ปี 2539 ปรับฐานเท่ากับ 100 พบว่า ในปี 2561 การลงทุนเอกชนในอินโดนีเซียเพิ่มขึ้นเป็น 225 หรือประมาณ 6 เท่าของระดับการลงทุนก่อนเกิดวิกฤต เกาหลีใต้เพิ่มขึ้นเป็น 166 มาเลเซียเป็น 173 ขณะที่ประเทศไทยมีระดับการลงทุนภาคเอกชนคิดเป็นเพียงร้อยละ 94 ของระดับการลงทุนก่อนเกิดวิกฤต เท่านั้น

2. ภาคอุตสาหกรรมของไทยส่วนใหญ่ไม่พร้อมเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรม 4.0 หรือยุคเทคโนโลยี เปลี่ยนโลก (Technology Disruption) ทั้งนี้ แม้ที่ผ่านมามีภาครัฐได้ทุ่มเททรัพยากรและงบประมาณ ตลอดจน ออกมาตรการจำนวนมากเพื่อส่งเสริม ดึงดูดการลงทุน เพื่อมุ่งหวังให้เกิดการวิจัยและพัฒนา แต่พบว่า อุตสาหกรรมหลักของไทยยังไม่พร้อมต่อการเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรม 4.0 ซึ่งเทคโนโลยีและนวัตกรรมเป็นปัจจัย

สำคัญต่อการกำหนดความสามารถในการแข่งขันอุตสาหกรรมตัวอย่างที่คณะอนุกรรมาธิการฯ ศึกษา ได้แก่ อุตสาหกรรมยานยนต์และอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งพบว่า ที่ผ่านมาทั้งสองอุตสาหกรรมได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐ ได้รับการลงทุนจากต่างประเทศ ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากบริษัทชั้นนำในต่างประเทศ ทั้งทางตรงและทางอ้อม แต่ปัจจุบันเรายังคงเป็น "ผู้ตาม" มากกว่า "ผู้นำ" สอดคล้องกับการประเมินความพร้อมในการเป็นอุตสาหกรรมแห่งอนาคตตามนโยบาย 10 S-Curve (รายงานการถ่ายทอดองค์ความรู้การประเมินอุตสาหกรรมตามแนวทางอุตสาหกรรม 4.0) ที่ประเมินความพร้อมของอุตสาหกรรมยานยนต์ระดับ 2.08 จาก 4.0 เรียกว่าไม่สูงนัก ขณะที่เมื่อพิจารณาในกลุ่มบริษัทขนาดกลางและขนาดย่อมพบว่าความพร้อมอยู่ที่ระดับ 1.89 เท่านั้น

3. การส่งเสริมการลงทุนของภาครัฐที่ผ่านมายังไม่คุ้มค่าและไม่มีประสิทธิภาพ นับจากอดีตเครื่องมือหลักที่รัฐบาลไทยใช้ดึงดูดการลงทุนเข้าประเทศ คือการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี อาทิ ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล ลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล ยกเว้นภาษีศุลกากร อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบสิทธิประโยชน์ทางภาษีของประเทศในกลุ่มอาเซียนที่เป็นประเทศคู่แข่ง พบว่าสิทธิประโยชน์ทางภาษีของไทยอยู่ในระดับ ณ ระดับที่ไม่ดีไปกว่าประเทศอื่น (คำนวณจากการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลไม่เกิน 8 ปี) โดยในกระบวนการศึกษาไม่ได้พิจารณาจากสิทธิประโยชน์ที่ระบุตามกฎหมายเท่านั้น แต่คำนวณอัตราค่าใช้จ่ายภาษีที่เกิดขึ้นจริงเมื่อเทียบกับรายได้ พบว่าบริษัทเอกชนที่ได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีจากรัฐบาลไทยมีค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราร้อยละ 7.6 ของรายได้ ขณะที่บริษัทที่ลงทุนในเวียดนามหรือมาเลเซียมีค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคลที่ประมาณร้อยละ 10 ของรายได้ ดังนั้นการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีจึงไม่ใช่ปัจจัยเดียวที่เอกชนใช้พิจารณาเลือกประเทศจุดหมายที่จะเข้าไปลงทุน รัฐบาลไม่ควรเน้นขยายสิทธิประโยชน์ทางภาษีหรือให้ตัวเงินเพิ่มเติมเพื่อดึงดูดการลงทุน แต่ควรมุ่งใช้ทรัพยากรไปที่การลดอุปสรรคในการดำเนินงานของธุรกิจและการปฏิบัติตามกฎระเบียบต่าง ๆ ของรัฐ การเตรียมความพร้อมของบุคลากรให้มีทักษะรองรับการลงทุนจากต่างประเทศ ประการสำคัญคือ การส่งเสริมการลงทุนของรัฐต้องมีการวางยุทธศาสตร์ในภาพรวมว่าไม่ใช่เพียงเม็ดเงินลงทุนที่ประเทศต้องการ แต่ต้องให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยีเป้าหมาย และสร้างอุตสาหกรรมต่อเนื่องภายในประเทศได้ ทั้งต้นน้ำและปลายน้ำ

4. ภาครัฐขาดบทบาทนำในการใช้กลไกการลงทุนของรัฐ ส่งเสริมการลงทุนภาคเอกชน และส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ของรัฐ ซึ่งใช้เม็ดเงินจำนวนมาก สามารถมีส่วนกระตุ้นการลงทุนของภาคเอกชนได้ อาทิ กระตุ้นให้เกิดการผลิตของภาคเอกชน กระตุ้นการบริโภคและอุปสงค์มวลรวมของภาคครัวเรือน ลดต้นทุนทางธุรกิจให้ภาคเอกชน เพิ่มศักยภาพการแข่งขันให้ภาคอุตสาหกรรมของประเทศ สร้างบรรยากาศและความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจ ตลอดจนสามารถกำหนดเงื่อนไขให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากต่างประเทศโดยเฉพาะประเด็นการถ่ายทอดเทคโนโลยี ในฐานะที่รัฐเป็นผู้ลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ เป็นผู้จัดซื้อจัดจ้างโครงการมูลค่าสูงจากบริษัทต่างประเทศ หรือกระทั้งการจัดซื้อจัดจ้างระหว่างรัฐกับรัฐ รัฐบาลสามารถออกแบบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างให้เกิดเงื่อนไขการถ่ายทอดเทคโนโลยีระหว่าง "ผู้ขาย" และ "ผู้ซื้อ" ได้ง่ายกว่าการจัดซื้อโดยภาคเอกชน แต่ที่ผ่านมา ภาครัฐเสียโอกาสการใช้กลไกนี้ให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยี อุปสรรคสำคัญมีอย่างน้อย 2 ประการ คือ (1) ขาดการวางแผนยุทธศาสตร์ ที่จะพัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการจัดซื้อจัดจ้างแต่ละโครงการอย่างไร เช่น อุตสาหกรรมระบบราง อุตสาหกรรมป้องกันประเทศ เป็นต้น และ (2) กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่เน้นเรื่องประสิทธิภาพการใช้งบประมาณ จัดหาให้ได้ราคาต่ำที่สุดเพียงอย่างเดียว แต่ละเลยการสร้างเงื่อนไขให้เกิด

การถ่ายทอดเทคโนโลยี และพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ตัวอย่างการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ของรัฐ ใน 3-4 ปีที่ผ่านมา อาทิ รถไฟความเร็วสูงกรุงเทพฯ-โคราช รถไฟความเร็วสูงเชื่อมสามสนามบิน โครงการสามสนามบิน อุตะภา การขยายท่าเรือน้ำลึกแหลมฉบัง และมาบตาพุด และโครงการอื่นภายใต้แผนการพัฒนาพิเศษ ภาคตะวันออก (EEC) ที่ส่งผลให้การลงทุนภาครัฐขยายตัวสูงเป็นประวัติการณ์ แต่กลับไม่ช่วยให้เกิดการฟื้นตัว ของการลงทุนภาคเอกชนอย่างชัดเจน และไม่เห็นการระดมทุนศาสตร์ให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยีเป้าหมาย อย่างเป็นรูปธรรม

สมาชิกฯ ได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกตในประเด็นต่าง ๆ อาทิ รายงานฉบับนี้เป็นรายงานที่มีความละเอียดและมีประโยชน์เป็นอย่างมาก ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะ รัฐบาลควรนำรายงานฉบับนี้ไปประกอบการพิจารณาในการบริหารราชการแผ่นดิน ทั้งนี้ การที่ให้เอกชนลงทุน ในการดำเนินการโครงการรถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน ซึ่งระบบวิธีการบริหารจัดการมีการให้เอกชน นำเอาที่ดินของการรถไฟไปพัฒนาด้วย จะเห็นได้ว่าโครงการนี้มีระยะเวลาผ่านมาพอสมควร แต่ ยังไม่เห็น ความเปลี่ยนแปลงมากนัก จึงขอสอบถามว่าคณะกรรมการได้พิจารณาในประเด็นดังกล่าวแล้วหรือไม่ นอกจากนี้ ในส่วนของพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ซึ่งส่วนหนึ่งจะเห็นว่าการลงทุนของภาครัฐระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างจะมีผลบังคับใช้ต่อเมื่อหน่วยงานของรัฐ ปฏิบัติโดยตรงไปตรงมา มีหลายโครงการที่รัฐให้งบประมาณไปลงทุนและให้การสนับสนุนแต่ผลตอบรับ กลับมายังไม่ดีเท่าที่ควร นอกจากนี้ ควรมีการประเมินค่าการลงทุนว่ามีความคุ้มค่าและเกิดประสิทธิผล มากน้อยเพียงใด ตลอดจนการบริหารจัดการนั้นไม่ได้มีการจัดทำตัวชี้วัด อาทิ SMART หรือ KPI ซึ่งบทบาท ของรัฐในการส่งเสริมการลงทุน เราไม่ใช่ผู้ปฏิบัติแต่เป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก ส่วนการดำเนินการ ในภาครัฐหรือเอกชนนั้นขึ้นอยู่กับบริหารจัดการของหน่วยงานนั้น แต่ทั้งนี้ ตัวชี้วัด KPI ถือว่าเป็นตัวชี้วัด หลัก แต่มีความซ้ำซ้อนกับตัวชี้วัดอื่น นี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของปัญหาเท่านั้น นอกจากนี้ ยังมีเรื่องปัญหา ของประชากร คุณภาพการศึกษา อายุ เมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ ร่วมด้วย

นายวิจารณ์ ชาวพัฒน์วงศ์ รองประธานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจ คนที่สาม ชี้แจงว่า ขอขอบคุณสมาชิกฯ ที่ได้อภิปรายให้ความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ โดยกรรมการจะรับไป เพื่อศึกษาต่อและหารือร่วมกัน ในเรื่องโครงการรถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบินนั้น ในช่วงที่กรรมการ ทำการศึกษาและการจัดทำรายงานนั้นเป็นช่วงที่ยังไม่มีข่าวว่าโครงการนี้มีการดำเนินการที่มีผลกระทบต่อพี่น้องประชาชนมากเพียงใด รวมถึงมีความพยายามเอื้อประโยชน์ให้กับกลุ่มทุนผู้ชนะการประมูลหรือไม่ ดังนั้น ในรายละเอียดที่สอบถามจึงไม่ปรากฏอยู่ในรายงานฉบับนี้ โดยในขณะที่ได้มีการพิจารณาศึกษา ในหลาย ๆ โครงการในปัจจุบันยังไม่แล้วเสร็จ ดังนั้น สิ่งที่ต้องพิจารณาคือการตั้งเป้าหมาย การตั้งตัวชี้วัด และการประเมินผลว่าเป็นอย่างไร และด้วยมูลค่าการลงทุนที่สูงถึง 7 แสนล้านบาท จึงจำเป็นต้องมีการประสานงาน ร่วมมือกันในการประเมินผลเพื่อให้รู้ว่าเป้าหมายที่วางไว้นั้นไปได้ถึงหรือไม่ ทั้งนี้ ได้พบปัญหาการตั้งตัวชี้วัด และการวางเป้าหมายจึงเป็นที่มาของรายงานที่สมาชิกฯ ได้เห็น และเมื่อศึกษาไปแล้วพบว่าในการลงทุน หรือการส่งเสริมการลงทุนต่าง ๆ สิ่งที่สำคัญคือจะทำอย่างไรให้เม็ดเงินที่ลงทุนไปแล้วกลับมาซึ่งดอกผล ในด้านเทคโนโลยี องค์ความรู้ที่จะพัฒนาอุตสาหกรรมของเราได้ต่อไป จึงนำมาสู่ข้อเสนอในนโยบายจัดซื้อ แบบขดเชย ในส่วนของการแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชันนั้น คณะกรรมการและอนุกรรมการมีความห่วงใยใน ประเด็นนี้ โดยเมื่อเราใช้นโยบายจัดซื้อแบบขดเชยที่ไม่ได้พิจารณาราคาว่าผู้ขายให้ราคาได้สูงต่ำอย่างไร

แต่ต้องพิจารณาถึงมูลค่าของสิ่งที่จะได้เพิ่มเติมมากกว่าตัวสินค้าหรือบริการนั้น ๆ ไม่ว่าจะป็น องค์ความรู้ต่าง ๆ ที่สามารถนำมาต่อยอดได้ ซึ่งสิ่งนี้ต้องใช้ความโปร่งใสและการเปิดเผยข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ โดยปัจจุบันกฎหมายได้บัญญัติไว้แล้วแต่ยังขาดการปฏิบัติอย่างเอาจริงเอาจังที่จะทำให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูล และสามารถตรวจสอบรายละเอียดได้

นายสิทธิพล วิบูลย์ธนากุล เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาความคุ้มค่าและประสิทธิผล การส่งเสริมการลงทุนต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ชี้แจงว่า ในการจัดซื้อจัดจ้างนั้นได้เชิญกรมบัญชีกลางมาให้ความเห็นซึ่งได้ให้ความเห็นว่าสามารถทำได้ทันทีแต่ต้องจริงจังกกับการกำหนดเงื่อนไขให้การส่งเสริมทางเทคโนโลยีเกิดขึ้นจริง ทั้งนี้ หลังจากที่หารือกับทุกหน่วยงานแล้วได้มีการประเมินว่ามีความครบถ้วนหรือตกหล่นในประเด็นใดและยังมีการส่งกลับไปให้แต่ละหน่วยงานพิจารณาว่าเห็นชอบหรือเห็นแย้งอย่างไร อย่างไรก็ตาม ประเด็นคำถามที่ว่าคุ้มค่าหรือไม่นั้นจะไม่เกิดขึ้นเลย หากก่อนการใช้งบประมาณ หน่วยงานมีการกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจนและโปร่งใสในการประเมินผลในแง่ของความคุ้มค่าตั้งแต่ต้น

เนื่องจากสมาชิกฯ อภิปรายให้ข้อสังเกตไปในทิศทางเดียวกัน คือเห็นด้วยกับรายงานของคณะกรรมการและไม่มีผู้คัดค้าน ดังนั้น ประธานฯ จึงอาศัยอำนาจตามข้อบังคับการประชุมข้อ 88 เมื่อไม่มีผู้ใดเห็นเป็นอย่างอื่น จึงถือว่าที่ประชุมเห็นชอบกับรายงานของคณะกรรมการฯ ข้อ 104 ประกอบข้อบังคับการประชุมข้อ 88 และเห็นด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ ข้อ 105 ประกอบข้อบังคับการประชุมข้อ 88 เพื่อส่งต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไป

4.10 รายงานการศึกษา เรื่อง การบริหารราชการรูปแบบจังหวัดจัดการตนเอง (Self-governing Province) ซึ่งคณะกรรมการการกระจายอำนาจ การปกครองส่วนท้องถิ่นและการบริหารราชการรูปแบบพิเศษ พิจารณาเสร็จแล้ว

นายอนุรักษ จุริมาศ ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการการกระจายอำนาจ การปกครองส่วนท้องถิ่นและการบริหารราชการรูปแบบพิเศษ นำเสนอรายงานต่อที่ประชุมว่า ตามที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 25 ปีที่ 1 ครั้งที่ 21 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ 11 กันยายน 2562 มีมติตั้งคณะกรรมการการกระจายอำนาจ การปกครองส่วนท้องถิ่น และการบริหารราชการรูปแบบพิเศษ สภาผู้แทนราษฎร โดยมีหน้าที่และอำนาจตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ข้อ 90 (19) ซึ่งกำหนดหน้าที่และอำนาจกระทำกิจการ พิจารณาขอหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารราชการและการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการบริหารราชการรูปแบบพิเศษ นั้น บัดนี้ คณะกรรมการได้ศึกษารายงาน เรื่อง การบริหารราชการรูปแบบจังหวัดจัดการตนเอง (Self-governing Province) เสร็จเรียบร้อยแล้ว อาศัยอำนาจตามความในข้อ 104 วรรคหนึ่ง ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 จึงขอนำเสนอที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร เพื่อพิจารณารายงานและข้อสังเกตของคณะกรรมการต่อไป

คณะกรรมการการกระจายอำนาจ การปกครองส่วนท้องถิ่น และการบริหารราชการรูปแบบพิเศษ สภาผู้แทนราษฎร มีหน้าที่และอำนาจตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ข้อ 90 (19) กระทำกิจการ พิจารณาขอหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารราชการ

และการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการบริหารราชการรูปแบบพิเศษ ดังนั้น การพิจารณาศึกษาการบริหารราชการรูปแบบจังหวัดจัดการตนเอง (Self-governing Province) จึงเป็นเรื่องสำคัญที่มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่องใดๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นภารกิจสำคัญ และอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ

คณะกรรมการการกระจายอำนาจ การปกครองส่วนท้องถิ่น และการบริหารราชการรูปแบบพิเศษ สมาชิกผู้แทนราษฎร จึงได้มีมติตั้งคณะอนุกรรมการการปกครองท้องถิ่นและการกระจายอำนาจ คณะอนุกรรมการการปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาแนวคิดจังหวัดจัดการตนเอง และจัดทำร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการจังหวัดจัดการตนเอง พ.ศ. โดยเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมประชุม ศึกษาข้อมูล ข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย ตลอดจนแสดงความคิดเห็น

จากการศึกษาคณะอนุกรรมการพิจารณาเห็นว่า แนวความคิด "จังหวัดจัดการตนเอง" เป็นแนวความคิดเกี่ยวกับการกระบวนกรในการปฏิรูปประเทศ ที่มีได้มุ่งเน้นไปที่การจัดโครงสร้างสถาบันการเมืองที่ส่วนกลาง หากแต่เป็นการมุ่งเน้นการจัดความสัมพันธ์ใหม่ในระดับจังหวัด โดยให้ความสำคัญกับเจตนารมณ์ของประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้อำนาจทางปกครองได้ถูกกระจายมาสู่ท้องถิ่นตามความพร้อมและตามเจตนารมณ์ของแต่ละท้องถิ่นเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้จัดการตนเองตามสิทธิของประชาชน โดยมุ่งเน้นให้เกิดการปฏิรูปการกระจายอำนาจในระดับพื้นที่จังหวัดของแต่ละจังหวัดเป็นสำคัญ ทั้งนี้ได้ทำให้ทุกจังหวัดเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองท้องถิ่นเป็นรูปแบบ "จังหวัดจัดการตนเอง" ขึ้นพร้อมกันทั้งประเทศ ในคราวเดียวกัน คณะอนุกรรมการ ได้เชิญผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายแห่ง แม้ข้าราชการฝ่ายปกครองในสังกัดราชการส่วนภูมิภาค และในระดับท้องถิ่นบางส่วนจะไม่เห็นด้วย แต่เหตุผลหลักที่ไม่เห็นด้วยดังกล่าวได้แสดงข้อกังวลในประเด็นเกี่ยวกับความมั่นคง ซึ่งในประเด็นเกี่ยวกับความมั่นคงดังกล่าว คณะอนุกรรมการได้เชิญผู้แทนจากสำนักงานเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ มาร่วมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการจังหวัดจัดการตนเอง พ.ศ. ด้วย ผู้แทนจากสำนักงานเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ มีความเห็นว่าร่างกฎหมายดังกล่าวไม่กระทบต่อความมั่นคงของประเทศ และเห็นด้วยกับเรื่องการกระจายอำนาจ ซึ่งเป็นความเห็นที่สอดคล้องกับข้อเสนอของ คณะกรรมการปฏิรูปการเมือง ซึ่งมี 2 ชุด คือ ชุดที่หนึ่งมี นายอานันท์ ปันยารชุน เป็นประธาน และชุดที่สองมีนายแพทย์ประเวศ วะสี เป็น ประธาน ที่แต่งตั้งขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิรูป พ.ศ. 2553 ตลอดทั้งสอดคล้องกับข้อเสนอของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ซึ่งเป็น องค์กรอิสระตามเจตนารมณ์ มาตรา 81 (3) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่ตั้งขึ้นมาเพื่อแสวงหาแนวทางแก้ปัญหาวิกฤติ ในช่วงที่บ้านเมืองมีการแบ่งฝักฝ่าย แบ่งสี และความขัดแย้งอย่างรุนแรง ซึ่งได้เสนอทางออกของปัญหาด้วยการกระจายอำนาจด้วยรูปแบบ "จังหวัดจัดการตนเอง" ซึ่งนอกจากเป็นไปเพื่อกระจายอำนาจเกิดการบูรณาการการทำงานในพื้นที่จังหวัดอย่างเป็นเอกภาพแล้ว ยังเป็นข้อเสนอด้านความมั่นคงอย่างหนึ่ง โดยเป็นไปเพื่อป้องกันการแบ่งแยกประเทศอันเกิดจากความขัดแย้งภายในประเทศ และเสริมสร้างความมั่นคงให้แก่ประเทศโดยตรง เนื่องจากเหตุการณ์ที่เคยเกิดปัญหาการเมืองระดับชาติที่มีการลุกลามออกไปในพื้นที่ ที่กฎหมายไม่สามารถควบคุมได้เกิดการต่อสู้กันนอกกติกา เกิดการปะทะกันระหว่างประชาชนกับประชาชน พอกระทบกระทั่งกันแรงขึ้นกฎหมายคุมไม่อยู่ และนำไปสู่การสู้กันนอกกฎหมายมากขึ้น มีการแบ่งพวกแบ่งข้างมากขึ้น มีการโฆษณา นำคนมาเป็นพวกของตัวเองมากขึ้นก็ยิ่งจะเกิดความรุนแรง และมีความเสี่ยงที่จะนำไปสู่การแบ่งประเทศ

รูปแบบจังหวัดจัดการตนเอง เป็นข้อเสนอที่ทำให้ศูนย์กลางทางการเมืองย่อมาสู่ท้องถิ่น ซึ่งเป็นพื้นที่ที่สามารถปรึกษาหารือและทำความเข้าใจกันได้มากกว่า เป็นการช่วยคานอำนาจระหว่างรัฐบาลกับท้องถิ่นในการกำหนดนโยบายการพัฒนา และโครงการของรัฐให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมเข้าไปตัดสินใจด้วย โดยการจัดตั้งจังหวัดจัดการตนเองนั้น เป็นการรวมศูนย์อำนาจใหม่จะทำให้ส่วนกลางมีอำนาจจัดการพื้นที่น้อยลง และอำนาจดังกล่าวจะลงมายังภายในจังหวัดให้ตัดสินใจด้วยตนเอง เป็นไปเพื่อเปลี่ยนความขัดแย้งทางการเมืองในระดับชาติมาให้ความสนใจในปัญหาท้องถิ่น ทำให้ศูนย์กลางอำนาจเล็กลง แล้วไปสร้างอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นเป็นการแก้ไขปัญหาให้ยุติตั้งแต่ระดับพื้นที่ ก่อนที่จะเกิดสถานการณ์ปัญหาความขัดแย้งในการเมืองระดับชาติอย่างที่เคยเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ผ่านมา

นอกจากนั้น จากการพิจารณาศึกษา พบว่า รากเหง้าปัญหาจากความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมการพัฒนาของประเทศไทยที่ผ่านมา เกิดจากการเน้นเป้าหมายเพื่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจเป็นหลัก โดยรัฐส่งเสริมให้ผู้ลงทุนขยายกำลังการผลิตเพื่อรองรับการเติบโตออกไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรจากท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยที่ประชาชนในพื้นที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทั้งไม่ได้คำนึงถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ท้องถิ่นได้รับผลกระทบตามไปด้วย แต่การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการปกครองของประเทศไทยที่ผ่านมา เน้นไปที่การเพิ่มประสิทธิภาพของการปกครองส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเป็นหลัก มากกว่าที่จะเน้นเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น ยุทธศาสตร์ที่ผ่านมาจึงเป็นการผสมผสานระหว่างนโยบายการขยายกำลังการผลิตและการส่งเสริมความเข้มแข็งของการปกครองส่วนภูมิภาค หรือการปกครองแบบรวมศูนย์อำนาจ แนวคิดเดิมที่เข้าใจว่า รัฐรวมศูนย์อำนาจจะสามารถทำหน้าที่ลดช่องว่างทางเศรษฐกิจสังคมระหว่าง พื้นที่ที่เจริญหรือร่ำรวย กับพื้นที่ที่ยากจนหรือด้อยพัฒนาได้ดี เพราะสามารถใช้อำนาจรัฐส่วนกลางดึงทรัพยากรจากพื้นที่ที่ร่ำรวยไปเกลี่ยให้กับพื้นที่ที่ยากจนได้ ในช่วงเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา ระบบราชการและการเมืองไทย จึงยกระดับการรวมศูนย์ของรัฐไทยให้เข้มข้นมากยิ่งขึ้น แต่นอกจากจะไม่สามารถแก้ปัญหาได้แล้วยังกลายเป็นต้นเหตุแห่งปัญหาทางสังคมการเมืองในยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะในทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งปรากฏข้อเท็จจริงว่าความแตกต่างหรือช่องว่างทางเศรษฐกิจสังคมระหว่างจังหวัด ทั้งแนวตั้งและแนวนอน การเมืองระดับชาติ หรือรัฐรวมศูนย์อำนาจ มีความเหลื่อมล้ำยิ่งขึ้น และแก้ปัญหาเฉพาะพื้นที่ไม่ได้ ทั้งนี้ ถ้ารัฐรวมศูนย์สามารถทำหน้าที่ลดช่องว่างทางเศรษฐกิจสังคมระหว่างพื้นที่จังหวัดต่างๆ ปัจจุบันนี้ประชาชนในแต่ละจังหวัดก็ควรจะมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวไม่แตกต่างกันมากนัก การกระจายอำนาจโดยการจัดทำกฎหมายเรื่องจังหวัดจัดการตนเอง จึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนของประเทศเพื่อแก้ไขปัญหาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

สมาชิกอภิปรายให้ข้อคิดเห็น ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ อาทิ จังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่ มีความยาวกว่า 300 กิโลเมตร มีพื้นที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้านและจังหวัดอื่น ๆ อีกทั้งเป็นจังหวัดที่มีต้นทุนในหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็น ความหลากหลายเรื่องชาติพันธุ์ เมื่อกล่าวถึงจังหวัดจัดการตนเองถือว่าเชียงใหม่มีความพร้อมในระดับหนึ่ง แต่ในส่วนของบริหารจัดการนั้นไม่ได้หมายถึงการแยกออกจากส่วนกลาง แต่เป็นการกระจายอำนาจในเรื่องมิติด้านต่าง ๆ ไม่จำเป็นต้องให้ทุกจังหวัดมีความเหมือนกัน แต่ควรให้แต่ละจังหวัดใช้ความโดดเด่นของตนเองในการบริหารจัดการและควรปลดปล่อยให้แต่ละพื้นที่ได้จัดการตนเองตามทุนที่จังหวัดตนเองมี อันจะนับว่าเป็นเสน่ห์ของแต่ละจังหวัดและเป็นรูปแบบการปกครองแบบใหม่ให้เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ นอกจากนี้ แนวคิดเรื่องจังหวัดจัดการตัวเองที่มาจากแนวคิดกรรมกรปฏิรูป เป็นการเปิดพื้นที่ภาคประชาสังคม ภาคประชาชนให้มีอำนาจและมีพื้นที่

ที่จะเข้าไปจัดการอำนาจรัฐในท้องถิ่นให้สามารถจัดการทรัพยากรท้องถิ่นได้ จากเดิมเป็นการรวบอำนาจมาสู่ส่วนกลาง เป็นอำนาจผูกขาด นี่คือหลักที่ถูกต้องอันจะช่วยลดบทบาทของอำนาจรัฐรวมศูนย์เพิ่มขึ้น และเป็นประชาธิปไตยของประชาชนแบบกระจายอำนาจและควรมีกฎหมายกลางขึ้นมาฉบับหนึ่งที่เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการตัวเอง นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 เข้าใจเจตจำนงของประชาชน และได้เขียนบัญญัติไว้ว่า การดำเนินการให้มีการบริหารราชการรูปแบบจังหวัดจัดการตัวเอง เป็นสิ่งที่ทำได้และเป็นสิ่งที่ควรให้โอกาสกับคนในพื้นที่ที่มีเจตจำนงได้มีโอกาสได้มีรูปแบบการจัดการแบบที่ต้องการจริง ๆ ซึ่งไม่ต้องกังวลว่าจะเกิดการแบ่งแยกดินแดน หรือเกิดการแบ่งแยก ทั้งนี้ จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นจังหวัดที่มีรูปแบบและอัตลักษณ์ของคนใน 3 จังหวัดรูปแบบพิเศษ ซึ่งน่าสนใจที่จะศึกษาและเรียนรู้ที่จะเป็นต้นแบบในกฎหมาย นอกจากนี้ เชื่อว่าหากมีผู้นำการปกครองที่เข้าใจในวิถีชีวิต อัตลักษณ์และวัฒนธรรมผู้ที่อยู่ใต้การปกครอง จะทำให้ปัญหาความขัดแย้งลดน้อยลงได้ตลอดจนควรให้อำนาจจังหวัดในการบริหารจัดการงบประมาณในจังหวัดของตนเอง และควรให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการถอดถอนผู้บริหารส่วนท้องถิ่นได้ โดยมีการกำหนดรูปแบบการตรวจสอบการทุจริตอย่างเข้มงวด อย่างไรก็ตาม สมาชิกฯ บางส่วนได้ให้ข้อสังเกตถึงการแบ่งพื้นที่การปกครองตนเองว่า อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งของประชาชนได้ หากพิจารณาไม่รอบคอบ ไม่ครอบคลุมและไม่ถี่ถ้วน การเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและเป็นเรื่องใหญ่ ต้องกระทำอย่างระมัดระวัง ค่อยเป็นค่อยไป

ศาสตราจารย์โกวิททย์ พวงงาม รองประธานคณะกรรมการการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่นและการบริหารราชการรูปแบบพิเศษ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ขอขอบคุณสมาชิกฯ ที่ได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยในส่วนข้อเสนอในการขับเคลื่อนที่สมาชิกฯ ได้เสนอนั้น คณะกรรมการการได้เขียนไว้แล้ว คือ ส่วนที่ 1 เสนอไปยังรัฐบาลในสิ่งที่ได้ดำเนินการตามข้อสังเกต และส่วนที่ 2 สมาชิกฯ อาจร่วมกันขับเคลื่อนในนามของพรรคการเมืองต่าง ๆ ซึ่งยังมีความเข้าใจของสมาชิกฯ ที่คลาดเคลื่อนว่าเราจะทำทุกจังหวัด ทั้งนี้ เรามีกระบวนการในการให้ประชาชนออกเสียงประชามติในแต่ละจังหวัดที่มีความพร้อมและเงื่อนไขหนึ่งตามรัฐธรรมนูญมาตรา 249 ได้พูดถึงการปกครองตนเอง โดยเรื่องของการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่นนั้นในที่สุดแล้วไปสู่การปกครองตนเองแต่จะอย่างไรให้ไปสู่จุดนั้นได้ โดยต้องพิจารณาในเรื่องความพร้อมของสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เศรษฐกิจ สังคมในแต่ละจังหวัดว่ามีมากน้อยเพียงใด มีความเจริญเติบโตในทางภาษีเพียงใด และดูเจตนารมณ์ที่ว่า การประชามติคือการให้ประชาชนในจังหวัดนั้นลงคะแนนเสียงโดยผู้มาออกเสียงต้องเกินกึ่งหนึ่งและมีเสียง 3 ใน 5 และไปออกเป็นพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งจังหวัดนั้น ๆ รวมทั้งการออกร่างพระราชบัญญัติบริหารจัดการตนเองเป็นกฎหมายกลาง สำหรับเรื่องความเข้มแข็งของท้องถิ่นที่สมาชิกฯ เป็นห่วงนั้น เราเป็นระบบที่มีระดับจังหวัดและมีระดับ อบต. เทศบาล คือภาพรวมของจังหวัดและในพื้นที่ซึ่งเป็นโครงสร้าง แต่ความเข้มแข็งจะเกิดขึ้นนั้น คณะกรรมการได้เพิ่มเรื่องของสภาพการเมืองซึ่งเป็นสภาพของประชาชน ประกอบด้วย องค์กรภาคส่วนต่าง ๆ คือภาคประชาสังคมเพื่อมาดูแลเรื่องนโยบายของจังหวัดจัดการตนเองและผู้ว่าราชการจังหวัดจัดการตนเอง รวมทั้งมีสภาจังหวัดจัดการตนเอง และยังมีคณะกรรมการอยู่อย่างน้อย 3 คณะ คือคณะกรรมการประสานแผนในจังหวัด คณะกรรมการเรื่องของภาษี และคณะกรรมการตรวจสอบการใช้จ่ายเงิน จึงทำให้มีความหนักแน่นมากขึ้น

นายชำนาญ จันทร์เรือง รองประธานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ การปกครองส่วนท้องถิ่นและการบริหารราชการรูปแบบพิเศษ คนที่สาม ชี้แจงว่า หลักการจังหวัดจัดการตนเองนั้นพัฒนาจากร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเชียงใหม่มหานคร ซึ่งเคยมีประชาชนลงชื่อและเสนอเข้าสภาผู้แทนราษฎรมาแล้วแต่ยังไม่ได้บรรจุวาระเพราะเกิดการยุบสภาเสียก่อนในปี 2556 หลักการใหญ่ ๆ คือจังหวัดที่เป็นจังหวัดจัดการตนเองนั้นจะมีการยกเลิกราชการส่วนภูมิภาค เป็นท้องถิ่นเต็มรูปแบบเหลือราชการส่วนกลางกับส่วนท้องถิ่นเท่านั้น จังหวัดจัดการตนเองคือรูปแบบการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งซึ่งไม่ได้ยึดไปทั้งหมดโดยราชการส่วนกลางยังคงมีอำนาจอยู่เพียงแต่ไม่มีราชการส่วนภูมิภาค ซึ่งผู้บริหารสูงสุดของจังหวัดจัดการตนเองมาจากการเลือกตั้งโดยตรง มีวาระ 4 ปี โดยใช้คำว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดการตนเอง แต่ต่อไปอาจเปลี่ยนชื่อเรียกก็ได้ อีกทั้งราชการของจังหวัดจัดการตนเองจะมี 2 ชั้น คือ ชั้นบนเรียกว่าจังหวัดจัดการตนเอง เช่น เชียงใหม่จัดการตนเอง เป็นต้น ชั้นล่างเป็นการปกครองท้องถิ่น แบ่งหน้าที่กันกับระดับบนคือเทศบาลและหรือ อบต. แบ่งหน้าที่และแบ่งงบประมาณกัน นอกจากนี้ ยังมีสภาพเมืองซึ่งเป็นพัฒนาการรูปแบบลักษณะเป็นสภาที่ปรึกษา ไม่มีเงินเดือนประจำ มีลักษณะเป็นจิตอาสาหรืออาสาสมัคร และสภาพเมืองแต่ละจังหวัดต้องค้ำประกอบจะไม่เหมือนกันแล้วแต่สภาพจังหวัดนั้นจะออกข้อบังคับหรือข้อบัญญัติกำหนดรูปแบบว่าสภาพเมืองนั้นจะมาอย่างไร ซึ่งเรียกรูปแบบนี้ว่า ประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือที่อาศัยฉันทามติ อีกทั้งยังมีเรื่องขอรายได้ด้วย

นายบรรณ แก้วฉำ อนุกรรมการ ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ในประเด็นเรื่องของความมั่นคงนั้นหน่วยงานที่สามารถตอบได้ดีที่สุดคือสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติและกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในแห่งราชอาณาจักร ซึ่งในชั้นการพิจารณาศึกษา กรรมการได้เชิญทั้งสองหน่วยงานมาให้ความคิดเห็นซึ่งทั้งสองหน่วยงานเห็นด้วยกับข้อเสนอของคณะกรรมการและเห็นด้วยกับรายงานว่าหากพื้นที่เข้มแข็งประเทศชาติก็เข้มแข็งมั่นคง ทั้งนี้ ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอยู่แล้ว 7,852 แห่ง หากท้องถิ่นสามารถดำเนินการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในพื้นที่ได้ก็ไม่จำเป็นต้องมาหาเรื่องปัญหาต่าง ๆ มาหาหรือในสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งปัจจุบันหาก อบจ. เทศบาล อบต. จะใช้งบประมาณของตนเองต้องรอให้กระทรวงมหาดไทยเขียนระเบียบให้ว่าสามารถใช้จ่ายเรื่องใดบ้าง โดยเจตนารมณ์ของการจัดตั้งองค์กรท้องถิ่นเป็นไปเพื่อจัดบริการสาธารณะให้เป็นไปตามบริบทของท้องถิ่นแต่ละแห่งแต่ไม่สามารถทำได้และจากการศึกษาได้พบปัญหาในพื้นที่แต่ละจังหวัดที่มีส่วนราชการ ส่วนภูมิภาค หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐที่ไปตั้งอยู่ในพื้นที่และผู้ว่าราชการจังหวัดไม่ได้มีอำนาจโดยเด็ดขาด ซึ่งหน่วยงานในพื้นที่ต่างรับนโยบายจากกระทรวง ทบวง กรมของตนเอง ทำให้ทิศทางการพัฒนาคือต่างคนต่างทำ และเมื่อมีการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะเมื่อปี 2540 เป็นต้นมา ปรากฏว่ามีผลกระทบอย่างหนึ่งคือเมื่อไม่มีการลดบทบาทของส่วนภูมิภาคจึงเกิดการปัญหาทำงานที่ซ้ำซ้อน แยกกันทำงาน และเกิดปัญหาในพื้นที่หลายอย่าง และปัจจุบันงบประมาณที่ไปสู่แต่ละจังหวัดจะถูกนำไปใช้ในการเลี้ยงดูหน่วยงานของรัฐเกือบทั้งหมด ดังนั้น หากมีการดำเนินการตามข้อเสนอในรูปแบบจังหวัดจัดการตนเองแล้วจะมีงบประมาณเหลือเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ การกระจายอำนาจตามข้อเสนอคือการนำงบประมาณแผ่นดินไปไว้ใกล้บ้านประชาชนเพื่อให้เพียงพอในการจัดการตนเองได้โดยไม่ต้องนำปัญหาในพื้นที่เข้ามาสู่ส่วนกลาง โดยเมื่อปัญหาถูกแก้ไขในพื้นที่ รัฐบาลหรือส่วนกลางก็จะมีความมั่นคงขึ้น

นายอนุรักษ์ จูรีมาศ ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการการกระจายอำนาจ การปกครอง ส่วนท้องถิ่นและการบริหารราชการรูปแบบพิเศษ ซึ่งแจ้งเพิ่มเติมว่า เรื่องของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านจะยังคงอยู่ แน่นนอน อย่างไรก็ตาม เอกสารนี้เป็นเพียงรายงานซึ่งรัฐบาลจะทำหรือไม่เป็นเรื่องของรัฐบาล แต่เพื่อความสบายใจของสมาชิกฯ คณะกรรมการขอตัดข้อ 2 ออกไป คือ กรณีที่ขอให้รัฐบาล นำร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการจังหวัดจัดการตนเอง พ.ศ. ไปพิจารณาและผลักดันเพื่อให้ มีผลบังคับใช้

ทั้งนี้ เนื่องจากยังมีสมาชิกฯ ที่มีความเห็นแตกต่างกัน ประธานฯ จึงขอให้มีการพิจารณา รายงานฉบับนี้ในการประชุมครั้งถัดไป จากนั้น ประธานฯ สั่งปิดประชุมเวลา 18.23 นาฬิกา

ปิดประชุมเวลา 18.23 นาฬิกา

จัดทำโดย กลุ่มงานสื่อมวลชน สำนักประชาสัมพันธ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร